

Brüssel, 13. juuni 2022
(OR. fr)

9895/22

LIMITE

ENV 577
MI 447
RELEX 744
CODEC 854

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0367(COD)

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse jäätmesaadetisi ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1257/2013 ja (EL) nr 2020/1056 – Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. Käesoleva aruande eesmärk on anda üldine ülevaade olukorrast ja edusammudest, mis on tehtud seoses ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse jäätmesaadetisi ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1257/2013 ja (EL) 2020/1056. Käesoleva ettepaneku eesmärk on asendada kehtiv piiriüleste jäätmesaadetiste määrus ja muuta määrust laevade ringlussevõtu kohta. Selle üldeesmärk on paremini kaitsta keskkonda ja rahvatervist ohtlike riikidevaheliste jäätmesaadetiste mõju vastu ning sellega rakendatakse Baseli konventsiooni sätteid ja integreeritakse OECD eeskirjad.

2. Euroopa Komisjon esitas 17. novembril 2021 ettepaneku sõnastada uuesti 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta. Kõnealune määrus hõlmab jäätmesaadetisi ELis ja kolmandatesse riikidesse (OECD ja muud riigid). Ettepanek on osa Euroopa rohelise kokkuleppe, täpsemalt ringmajanduse tegevuskava ja nullsaaste tegevuskava, ning samuti organiseeritud kuritegevuse vastase strateegia (2021–2025) rakendamisest. Ettepanekule oli lisatud komisjoni teatis „Meie jäätmed, meie vastutus: jäätmesaadetised puhtas ja ringluspõhisemas majanduses“.
3. Komisjon teeb ettepaneku kasutada vastastikku tugevdava mõjuga poliitikameetmete kombinatsiooni, mis keskendub järgmistele põhielementidele:
 - a) jäätmete transpordi hõlbustamine ELis ringlussevõtu ja korduskasutamise eesmärgil;
 - b) rangemad nõuded jäätmete ekspordile väljapoole Euroopa Liitu;
 - c) rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase võitluse tugevdamine.
4. Kavandataval määrusel on 82 artiklit ja 16 lisa. See koosneb kaheksast jaotisest, millest kolm sisaldavad praeguse versiooniga võrreldes täiesti uusi sätteid. II jaotis sisaldab sätteid liidusiseste saadetiste kohta, mille puhul toimub transiit läbi kolmandate riikide või mitte. IV jaotis sisaldab sätteid, mis käsitlevad ekspordi liidust kolmandatesse riikidesse. VII jaotis sisaldab sätteid käesoleva määruse täitmise tagamise kohta. Kooskõlas IV jaotise sätetega on koostatud ka VIII ja X lisa. X lisas sätestatakse kriteeriumid, mille alusel tõendada keskkonnahoidlikku käitlust kolmandate riikide vastuvõtvates jäätmekäitluskohtades.

VIII lisas esitatakse taotlusvorm, mida kasutatakse nende riikide loetellu kandmiseks, kuhu on lubatud Euroopa Liidust ekspordida taaskasutamiseks ettenähtud tavajäätmeid.

5. Euroopa Parlamendis analüüsis ettepanekut keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon. Raporti projekt avaldati 11. aprillil 2022. Raporti hääletuse kuupäev ei ole veel teada. Esitati kokku 599 muudatusettepanekut.
6. Konsulteriti Regioonide Komitee ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteega. Regioonide Komitee otsustas arvamust mitte esitada. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma aruande vastu 23. veebruaril 2022.

II. TÖÖ NÕUKOGUS

7. Nõukogus vastutab ettepaneku läbivaatamise eest keskkonna töörühm. Komisjon tutvustas määruse ettepanekut ja selle mõjuhinnangut keskkonna töörühma liikmete mitteametlikul videokonverentsil 6. detsembril 2021. Samuti tutvustas komisjon oma ettepanekut keskkonna nõukogu 20. detsembri 2021. aasta istungil.
8. Jäätmesaadetiste määruse läbivaatamine on olnud üks eesistujariigi Prantsusmaa peamisi prioriteete, eesmärgiga vaadata kõigepealt läbi kõik ettepaneku artiklid. Prantsusmaa eesistumise ajal arutati kõnealust ettepanekut seitsmel keskkonna töörühma koosolekul (14. ja 28. jaanuaril, 4. veebruaril, 10. ja 28. märtsil, 12. aprillil ja 17. mail) ning keskkonna töörühma 27. aprilli mitteametlikul videokonverentsil. Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) rolli käsitlevaid sätteid tutvustati ka pettuste tõkestamise töörühma 20. mai 2022. aasta koosolekul. Lisaks saadi delegatsioonidelt palju kirjalikke märkusi. Need kohtumised võimaldasid pidada esimese arutelu kõikide määruse sätete ning eesistujariigi esimese kompromissettepaneku üle, mis käsitleb I ja II jaotist. Peamised käsitletud arutelupunktid olid järgmised.

Liidusiseseid jäätmesaadetised

9. ELi-siseste jäätmesaadetiste normide peamiseks uuenduseks on digitaalse süsteemi kasutuselevõtt, mis hõlbustaks sektori ettevõtjate ja ametiasutuste vahelist suhtlust. Kõik delegatsioonid toetasid digitaalse süsteemi kasutuselevõttu. Aruteludes näidati üles suurt huvi paremini mõista selle süsteemi täpseid funktsioone ja seda, kuidas seda saaks siduda teatavate liikmesriikide olemasolevate süsteemidega.
10. Kuna digitaalse süsteemi kasutuselevõtu peamine eesmärk on lühendada jäätmesaadetiste nõusoleku protseduuri, tegi komisjon ettepaneku kehtestada pädevatele asutustele ja teatajatele lühemad tähtajad. See tekitas enamiku delegatsioonide jaoks muret eeskätt seoses lühemate tähtaegadega, kuna kavandatud tähtajad võivad seada ohtu pooltevahelise dialoogi jaoks vajaliku aja.
11. Enamik delegatsioone pidas tervitatavaks ettepanekut keelustada kõrvaldamiseks ettenähtud jäätmesaadetised. Delegatsioonid keskendusid siiski kavandatud sätete praktilistele aspektidele ja rakendamisele. Näiteks tõstatati küsimusi seoses erandi tingimuste tõlgendamisega ning väikeste liikmesriikide ja piiriüleste piirkondade eripäraga.
12. Palju märkusi esitati eelkõige uue lähenemisviisi kohta seoses lähtekoha pädeva asutuse vaikiva nõusolekuga.

Sätted, mis käsitlevad jäätmete ekspordi liidust kolmandatesse riikidesse

13. Delegatsioonid pidasid üldiselt tervitatavaks komisjoni ettepanekut kehtestada rangem kord jäätmete ekspordimiseks kolmandatesse riikidesse. Mitu delegatsiooni rõhutas vajadust tagada, et kõiki kolmandatesse riikidesse eksporditavaid jäätmeid käideldakse keskkonnasäästlikult.

14. Komisjoni ettepanekuga nähakse ette, et jäätmete eksport OECD-välistesse riikidesse on põhimõtteliselt keelatud, välja arvatud juhul, kui asjaomane riik on komisjonile teatanud soovist jäätmeid EList vastu võtta ja on tõendanud oma suutlikkust jäätmeid kestlikult käidelda. Delegatsioonid pidasid tervitatavaks komisjoni lähenemisviisi koostada nimekiri OECD-välistest riikidest, kes on väljendanud soovi jäätmeid EList vastu võtta, samuti ettepanekut nõuda jäätmeid eksportivatelt ettevõtetelt, et nad kontrolliksid, kas jäätmeid vastuvõtvaid kohti auditeeritakse sõltumatult. Samal ajal tõstatati palju küsimusi auditite praktilise rakendamise kohta.
15. Mõned delegatsioonid väitsid, et määruse sätted ei tohiks avaldada negatiivset mõju väikestele riikidele, kes sõltuvad suurel määral ekspordist oma jäätmete käitlemisel ja eelkõige kõrvaldamisel.

Ebaseaduslike jäätmeveo kontrolli tugevdamine ja OLAFi roll

16. Delegatsioonid olid üldiselt kontrollimeetmete tugevdamise poolt. Sellest hoolimata tõstasid delegatsioonid küsimusi Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) uue rolli ning haldus- ja kriminaalkaristusi käsitlevate sätete kohta.
17. Keskkonna töörühma liikmete 27. aprilli mitteametlikul videokonverentsil oli võimalus vahetada arvamusi OLAFi rolli käsitlevate sätete üle. Liikmesriigid tõstasid mitu küsimust ameti volituste, selle rolli kohta seoses teiste ametitega, nagu INTERPOL ja EUROPOL, ning ameti võimaluste kohta algatada liikmesriikides uurimisi. Samuti tõstatati küsimusi OLAFi töötajate ja suutlikkuse, riiklike ametiasutustega tehtava koostöö praktiliste tavade ja kohapealsete kontrollide kohta.
18. Sanktsioonide osas esitasid delegatsioonid küsimusi haldus- ja kriminaalkaristuste vahelise seose kohta ning võimaluse kohta kehtestada määruses sätestatud rangemad karistused.

19. Paljud delegatsioonid kutsusid üles säilitama kontaktisikute rühma tegevuse selle praegusel kujul ja palusid küsimuse selgitamist koos kavandatavas määruses ette nähtud eksperdirühmaga.

III. EESISTUJARIIGI TÖÖ

20. Eesistujariik koostas arutelude ja kirjalike märkuste põhjal kompromissettepanekud määruse ettepaneku I jaotise kohta, mis käsitleb eesmärki, kohaldamisala ja mõisteid. Eesistujariik tegi ümber ka II jaotise jäätmesaadetiste kohta Euroopa Liidu piires, tehes muudatusi, mida ta peab delegatsioonidele vastuvõetavaks. Eesistujariik leiab siiski, et veel on vaja täiendavaid arutelusid.
21. Eesistujariigi ettepanek I jaotise kohta hõlmab üldsätteid ettepaneku eesmärgi, kohaldamisala ja mõistete kohta. Selles võetakse arvesse ka kavandatud parandusi ja teatavaid delegatsioonide märkusi. Paljusid mõisteid on selgitatud ja lisatud on mõiste „vedu korraldava isiku“ määratlus. Keskkonna töörühma 17. mai koosolekul esitatud arutelude käigus ei tõstatatud täiendavaid märkusi peale nende, mille alusel eesistujariik asjaomased ettepanekud esitas.
22. II jaotis on läbi töötatud, et lisada delegatsioonide esitatud parandused ja ettepanekud konsensuslike muudatuste kohta. Need on eelkõige seotud koondteate menetlemise tähtaegade ja eelneva nõusoleku saamise menetlusega.

Delegatsioonid väljendasid arutelude käigus sellega seoses palju muret, pidades uusi norme liiga piiravaks. Mitu liikmesriiki jagas seisukohta, et uue elektroonilise süsteemi kasutamine ei lahendaks poolte vahelise teabevahetuse vajadust ega pädevate asutuste vajadust toimikud läbi vaadata ega teatajate kohustust edastada vajalikud dokumendid.

Eesistujariik pidas seda küsimust prioriteetseks, kuna kõnealune menetlus on määruse läbivaatamise keskmises seoses määruse kohaldamise eest vastutavate pädevate asutuste ülesannetega. II jaotise kohta koostatud kompromisettepanek kajastab seda eesmärki.

Lisaks leiab eesistujariik, et täiendavalt tuleb arutada järgmisi punkte:

- otsus menetlust mitte jätkata võiks olla pädeva asutuse jaoks üks võimalus, mitte talle pandud kohustus, seda mitte ainult teatajaga mitmesuguse teabevahetuse võimaldamiseks, vaid ka eri osalejate töökoormuse suurendamise vältimiseks;
- järjestikku esitatavate toimikute tõttu suureneva töökoormuse vältimiseks võiks kaaluda võimalust vähendada ebarahuldava taotluse korral menetluse jätkamisest loobumise tõenäosust, jättes need otsused üksnes lähte- ja sihtkoha asutustele;
- lugeda lähtekoha pädeva asutuse vaikiv nõusolek antuks kahel kumulatiivsel tingimusel: nõuetekohase otsuse eelnev väljastamine ja finantstagatise või samaväärse kindlustuse kinnitamine.

Seega tuleb ettepanekuid, mis eesistujariik on saatnud laiali I ja II jaotise kohta, käsitada üksnes panusena määruse eelnõuga tehtavasse töösse, mis jätkub Tšehhi Vabariigi eesistumise ajal.

IV. KOKKUVÕTE

23. Eesistujariik leiab, et tema ametiajal tehtud töö on aidanud anda olulisi selgitusi jätmesaadetiste määruse ettepaneku kohta ning see võiks olla aluseks ettepaneku põhjalikule arutamisele.

24. Eesistujariik Prantsusmaa lubab teha tihedat koostööd eesistujariigi Tšehhi Vabariigiga, et tagada töö jätkumine. Eesistujariik soovib samuti tänada komisjoni suurepärase koostöö ja toetuse ning mitteametlike dokumentide eest ning liikmesriike nende pühendumise ja koostöö eest.
25. Kokkuvõttes palutakse alaliste esindajate komiteel käesolev eesistujariigi eduaruanne teadmiseks võtta ja edastada see keskkonna nõukogu 28. juuni 2022. istungile.
-